

M SVERIGES VÄGTIPS

CH

Schweiz

Genom landet från norr till söder

Junöfraualperna

Hamnen i Ascona.

Genom östra Schweiz till Milano

▶▶ Snabbt

Tyska A7/A96 till Lindau. Österrikiska A14 förbi Bregenz. Schweiziska A13 förbi Chur och San Bernardino till Bellinzona. Sedan A2 söderut, till Lugano, Como och Milano.

med åldriga trähus. Från **Buchs** kan man göra en avstickare in i **Liechtenstein**.

Förbi **Sargans** som också har ett slott, till kurorten **Bad Ragaz**. Parker och golfbanor söder om centrum. Många hotell, fridfull atmosfär.

Chur består av två delar. Nyare kvarter vid tågstationen och trivsamma äldre smågator ovanför Postplatz. Gör en utflykt västerut till **Flims** för att se ravinen Rheinschlucht, eller kanske ända till **Ilanz**.

Motorleden över San Bernardinopasset öppnades 1969. Äldre vägen Via Mala börjar i **Thusis** och är körbar sommardag. Kyrkan i **Zillis** har ett trätak med bilder målade på 1100-talet. Pausa i **Splügen** på väg upp mot passet. Typiska alphus, hotell och restauranger. Söder om Splügen leder en alpväg till **Chiavenna** och **Como** i Italien.

Efter Splügen bär det uppför, till passets högsta punkt 2 065 m ö.h. Efter **Mesocco** går gamla vägen genom rara byar som **Soazza** och **Grono**, ner till **Bellinzona**, staden med tre medeltida borgar.

Locarno och **Ascona** är tjugiga semesterorter vid Lago Maggiore, några mil väster om Bellinzona. **Lugano** är mer pompöst. Kör österut till **Menaggio** vid Comosjön. Följ sedan strandvägen till Como. Underbart vackert!

Eller i lugn och ro ...

Passera **Bregenz** i Österrike genom den sju kilometer långa tunneln. Eller kör genom centrum, och in i Schweiz vid **St Margarethen**.

Börja med en avstickare längs Bodensjön. **Rorschach** är en avslappnad sommarstad, mest känd för testet där man gissar vad en bläckfigur ska föreställa. Fortsätt till trivsamma **Arbon**.

I **St Gallen** se den överdådigt utsmyckade Stiftskirche och stiftsbiblioteket strax intill. Sveriges avsatte kung Gustav IV Adolf avled 1837 på Multergasse 47. Nu ligger varuhuset Globus där. Sugan på en lokal specialitet? Pröva Olmawurst mit Bürlü – korv med bröd, helt enkelt.

Mer ätbart väntar söder om St Gallen. Från kantonen **Appenzell** kommer osten med samma namn. Byn **Stein** öster om Herisau, har ett Schaukäsererei där osttillverkning visas. Fortsätt över Teufen och **Gais**. Härlig utsikt från vägen ned mot **Altstätten**. Sedan vidare söderut.

Slottet Werdenberg tronar på en hög klippa vid infarten till Buchs. Nedanför klippan charmiga kvarter

Luzern

Ingenjörkonst på hög nivå i Gotthardspasset.

Genom mellersta Schweiz till Milano

▶▶ Snabbt

Tyska A81 från Stuttgart till Schaffhausen. Schweiziska A4 förbi Winterthur och Zürich. A14 till Luzern. A2 genom Gotthardstunneln till Lugano och vidare mot Como och Milano.

Eller i lugn och ro ...

Schaffhausen är en vacker stad. Ta en promenad i kvarteren runt Vordergasse. Se rådhuset, Haus zum Ritter, klocktornen och alla vackert bemålade brunnar. Söder om centrum, i Neuhausen, kastar sig floden Rhen ut i ett mäktigt vattenfall – Rheinfall.

Gör gärna en avstickare österut, längs Rhen. På norra stranden går en mindre väg genom **Büdingen** och andra tyska enklaver. **Diessenhofen** bjuder på freskmålade hus och en stilig träbro över Rhen. **Stein am Rhein** vimlar av turister, men är trevligt ändå. Vidare förbi vinodlingarna på södra sidan, till **Mannenbach**. Napoleonmuseet Schloss Arenenberg är sevärt och har fin utsikt över Bodensjön. Tillbaka till Schaffhausen via tyska **Konstanz**.

Från Schaffhausen går resan söderut förbi **Bülach**. Runda Zürich och följ vägvisning mot **Luzern**. Vid foten av berget Rigi ligger **Küssnacht**. Här omkom svenska prinsessan Astrid i en bilolycka 1935. Ett kapell minner om händelsen alldeles intill strandvägen mot Luzern.

Från Küssnacht går en vacker väg längs Vierwaldstättersee, förbi **Weggis** till **Brunnen**. Från **Vitznau**

kan man ta en kuggjulsbana till alptoppen Rigi. Brunnen har ett härligt läge vid en vik av sjön. Gör en båtfärd över till **Rütli**, ängen där landet Schweiz utropades år 1291.

Schwyz har fina hus i centrum och vackert rådhus. Victorinox berömda arméknivar tillverkas här. Fyndchans i fabriksbutiken. Körsbärsbrännvinet Kirsch är en specialitet från **Sattel**, ett par mil norrut.

Vägen Axenstrasse leder söderut från Brunnen, högt uppe på klippkanten. Från **Tellsplatte** underbar utsikt över sjön. **Flüelen** är en rar stad med ett gammaldags centrum. I **Altdorf** står nationalhjälten Wilhelm Tell staty på torget. Det var Tell som tvingades skjuta ett äpple från sin sons huvud.

Från **Göschenen** går en biltunnel under Gotthardspasset. Tunneln öppnades 1980, är 17 kilometer lång och en riktig flaskhals. Perioden juni–november är det roligare att köra gamla vägen över passet, förbi Andermatt.

Från **Andermatt** kan man sommartid göra en avstickare österut, förbi Oberalppasset till **Disentis**. Eller västerut förbi Furkapasset och Rhône-glaciären till **Brig**. Enastående vackra vägar bägge två. Fortsätt annars söderut till **Airolo**, i den italiensktalande kantonen Ticino.

Under Gotthard går världens längsta tågtunnel. Den är 57 kilometer lång och öppnades 2017. Tunnelns besökscentrum i **Bodio** är sevärt. Följ vägvisning Infocentro från **Biasca**.

Bellinzona–Como.

Se avsnittet Genom östra Schweiz till Milano.

Lungern

Interlaken ligger vackert beläget mellan två sjöar. Äldre delen, på norra sidan, är finast. Från Interlaken gör man utflykter till **Wengen**, **Mürren** och **Grindelwald** högt uppe i de snötäckta Jungfrau-alperna. Ställ bilen för att ta lokaltåget och någon av bergbanorna.

Urtdsgrottorna Beatushöhlen, väster om Interlaken är sevärda. Sedan längs norra stranden av Thuner See till charmiga **Thun**. Gott om hotell och övernattningsställen längs vägen.

Väster om **Spiez** börjar dalgången Simmental. Lantligt och fridfullt med många fina trähus i byarna. Strax efter **Boltigen** delar sig vägen. Den som viker av till höger uppför Jaunpasset landar så småningom i **Gruyères**. Vi fortsätter rakt fram till trivsamma **Zweisimmen** och **Saanen**.

Under vintern vimlar förmöget folk i flashiga **Gstaad**. Berg- och linbanorna är igång även sommartid. **Gsteig** är mer traditionellt pittoreskt. Många utsirade och målade alphas, exempelvis hotell Bären.

Fortsätt över Pillonpasset till **Les Diablerets**. Slingrande vägar och fantastisk utsikt. Testa kälkbanan om du törs! Så småningom nås medeltidsstaden **Aigle** mitt bland vinodlingarna vid floden Rhône.

Saltgruvorna i **Bex** är en spännande sevärdhet. Ett minitåg tar dig långt in i berget, till de gnistrande saltkristallernas värld.

Från **Martigny** kommer päronbrännvinet Williamine. Passa på att besöka konstmuseet Foundation Gianadda. **Orsières** ett par mil söderut, är charmigare än Martigny.

Snabbaste vägen till Italien går genom tunneln Grand St-Bernard, öppnad 1964. Men kör hellre över passet som forcerats av både Julius Caesar och Napoleons armé. Klosterhärbarget på krönet har legat där i över tusen år. Klappa de lurviga Sankt Bernhardshundarna. Deras konjakskaggar har stärkt många utmattade resenärer.

Genom mellersta Schweiz till Genèvesjön och Turin/Torino

▶▶ Snabbt

Tyska A81 från Stuttgart till Schaffhausen. Schweiziska A4 förbi Winterthur och Zürich. Sedan A1 till Bern, A12 till Vevey, A9 till Montreux och Martigny. Grand St-Bernard-tunneln leder vidare till Aosta och Turin/Torino.

Eller i lugn och ro via Luzern, Interlaken och Gstaad ...

Schaffhausen–Luzern.

Se avsnittet Genom mellersta Schweiz till Milano.

Luzern överflödar av lyxiga butiker och hotell. Se stjärnarkitekten Jean Nouvels kongresscentrum vid tågstationen. Träbron Kapellbrücke leder in i den gyttiga stadskärnan. Strandpromenaden tar dig till omtalade bil-, flyg- och tågmuseet Verkehrshaus der Schweiz.

Från Luzern söderut, förbi **Hergiswil**. I **Alpnachstad** går en brant bergbana till toppen av berget Pilatus. Fortsätt förbi **Sarnen** och **Sachseln**. Efter **Lungern** slingrar vägen upp till Brünigpasset. På andra sidan härlig utsikt över blågröna Brienzner See. I **Ballenberg** ligger Schweiz motsvarighet till Skansen. Från idyllen **Brienz** tuffar ett ånglokståg upp till Rothorn, 2 349 m ö.h.

Det astronomiska uret från 1400-talet, i Berns världsarvsklassade centrum.

... eller via Bern, Fribourg och Gruyères

Från Zürich västerut till muromgärdade **Bremgarten** vid floden Reuss. Sedan förbi **Lenzburg** till **Schönenwerd**, väster om **Aarau**. Här tillverkas skor av lyxmärket Bally. Fabriksbutik och skomuseum.

Charmiga **Aarburg** är värt ett stopp. Mäktigt slott som tronar på en klippa högt över staden. Sedan förbi **Herzogenbuchsee** till **Burgdorf**, porten till Emmental. En vindlande väg leder österut till **Affoltern** där man smakar klassisk schweizerost, den med stora hål i.

Centrum av **Bern** är klassat som världsarv. Missa inte björngrottan Bärengraben vid Nydeggbücke. Björnen är Berns symbol.

Murten är en hårdsminkad turiststad, men inte utan charm. Mycket vackert läge. Hotellen är däremot dyra. Övernatta hellre i **Ins**, på väg mot **Neuchâtel**, eller i **Avenches** som har en romersk arena.

Fribourg ligger i en djup ravin. Espace Tinguely vid Place de Notre Dame hyllar skrotskulptören Jean Tinguely och konstnären Niki de Saint Phalle. På andra sidan torget deras favoritkrog Gothard som är värd ett besök.

Från Fribourg på mindre vägar söderut, förbi Marly och la Roche till **Broc** och chokladfabriken Cailler. Följ med på en underhållande chokladresa som avslutas med fri provsmakning.

Byn **Gruyères** är en turistfälla. Stanna i **Pringy** strax intill och se tillverkningen av läcker Gruyère-ost i La Maison du Gruyère. Fynda i ostbutiken och provsmaka fondue i restaurangen.

Sevärt i **Vevey** är livsmedelsjätten Nestlés besökscentrum Alimentarium. Filmkomikern Charlie Chaplin ligger begravd på kyrkogården i förorten Corsier.

Guldkantade **Montreux** är känd för musikfestivaler, både jazz och klassiskt. Flanera längs den härliga strandpromenaden. Bergbanan till Rochers de Naye bjuder på panoramautsikt över Genève sjön.

Aigle-Grand St-Bernard.

Se avsnittet om vägen via Luzern, Interlaken och Gstaad.

St Bernardshund, redo att rycka ut.

Genom västra Schweiz till Genève och Frankrike

▶▶ Snabbt

Från Basel A2/A1 till Bern.
Sedan A1 till Lausanne och Genève.

Partikelacceleratorn i CERN.

... i lugn och ro via Solothurn och Neuchâtel

Basel är näst största staden i Schweiz. Många kända konstmuseer. Österut vid floden Rhen **Augusta Raurica**, som grundades av romarna. Rester av tempel och en stor amfiteater. Ännu längre österut **Rheinfelden** där ölet Feldschlösschen bryggs. Medeltida fästningstorn och fin stadsbild.

Liesthal är en trevlig bekantskap. Sevärd gata mellan rådhuset och stadsporten Oberes Tor. Sedan väg 12 förbi **Waldenburg** och passet Obere Hauenstein. Här och var spår av en gammal romersk härväg. Tjusiga utsiktsplatser längs vägen ner mot **Balsthal** och **Oensingen**. Också **Wiedlisbach** är värt ett stopp, liksom **Wangen** på floden Aares södra strand.

Solothurn har det mesta. Vackert läge, stämmingsfulla gator och torg, ståtliga klocktorn och brunnar med skönt bemålade riddarstatyer. Trevligaste vägen Solothurn–Biel går via **Büren**, med Jurabergen som fond i väster. I Büren en stilig träbro över floden Aare. Flera hotell.

Klockor märkta Swatch och Breitling kommer från **Grenchen**. I **Biel/Bienne** tillverkas Omega och Rolex. Museum Neuhaus visar Rolex historia. Omega har ett eget museum intill fabriken.

I **Neuchâtel** görs choklad av märket Suchard. Runt Place des Halles vackra gula hus av franskt snitt. Många inbjudande smågator. Övernatta här eller i **Auvernier** eller **Colombier**, två fina byar strax väster om Neuchâtel. Sedan vidare till **Yverdon** vid Neuchâtel sjöns västra ände. Svavelhaltiga källor och vacker stadsmiljö.

I **Lausanne** huserar internationella olympiska kommittén. Minnesvärda OS-ögonblick visas i Musée Olympique vid Quai d'Ouchy.

Städerna **Morges**, **Rolle** och **Nyon** omges av vinodlingar. Alla tre är värda ett stopp. Norr om dem leder vinvägen Route des Vignerons genom vinbyarna.

Genève är säte för Röda korset och andra internationella organ. Patek Philippe-museet visar armbands- och fickur, modell lyx. Trevligast har man nog i **Carouge**, några kilometer söder om centrum. Kärnfysikcentret CERN i **Meyrin** bjuder besökarna på en spännande show om elementarpartikelfysik.

... eller genom Jurabergen

Från **Basel** slottskantade väg 18, förbi **Aesch** till **Laufen** med två fina stadsportar. **Delémont** är huvudort i franskspråkiga Jura. Rar småstadsmiljö på kullen. Slott, rådhus, kyrka och vackra hus.

Öster om idyllen **St-Ursanne** startar Corniche du Jura. Välj panoramavägen uppe på alpkammen. Efter ett par mil ansluter väg 18, till **Saignelégier**.

I industristaden **La Chaux-de-Fonds** föddes biltillverkaren Chevrolet och 1900-talsarkitekten Le Corbusier. Världsberömt klockmuseum, Musée d'Horlogerie. Fina utsiktsplatser längs vägen Vue des Alpes ned till Neuchâtel. Missa inte rodelbanan!

Neuchâtel–Genève.

Se avsnittet om vägen via Solothurn och Neuchâtel.

M Sverige – Mötesplatsen för Sveriges bilister
msverige.se

